

WPROWADZENIE

Zmieniające się otoczenie wpływa na warunki, w których funkcjonują ludzie, podmioty gospodarcze, instytucje i cała gospodarka. Dla jednych zmiany te stwarzają szereg utrudnień i zakłóceń, dla innych są z kolei szansą na podejmowanie nowych działań i wdrażanie nowych rozwiązań. Zmiany otoczenia społeczno-gospodarczego mogą być wywołane różnymi zjawiskami, m.in. kryzysem gospodarczym, pandemią lub innymi bodźcami.

Do powyższych zagadnień nawiązują Autorzy publikowanych w tym numerze artykułów, którzy podjęli tematykę wpływu zmian otoczenia na działalność przemysłową, zarówno tradycyjną, jak i nowoczesną, jak również na człowieka i obowiązującą go konieczność stałej edukacji, która jest kluczowa, także w zmiennych warunkach, gdyż pomaga znaleźć rozwiązania w różnych sytuacjach.

Pandemia COVID-19 przyczyniła się do wielu perturbacji w gospodarce krajowej i gospodarce światowej. Obecnie mamy już możliwość oceny wpływu pandemii z perspektywy ostatnich trzech lat, a w niniejszym tomie prezentujemy ją w odniesieniu do działalności przemysłowej.

W pierwszym publikowanym artykule podczas analizy wykorzystano szereg wskaźników dotyczących produkcji przemysłowej oraz podmiotów prowadzących działalność przemysłową i na tej podstawie skonstruowano wskaźnik syntetyczny. Interpretacja przyjętych danych empirycznych wskazała, że w czasie pandemii w regionalnej strukturze przestrzennej polskiego przemysłu nie nastąpiły trwałe i istotne przekształcenia (P. Brezdeń).

Problematyka przemysłu jest także rozwijana w odniesieniu do polityki przemysłowej i jej ewolucji w różnych obszarach. Autorka kolejnego artykułu, analizując ewolucję polityki restrukturyzacji starych regionów przemysłowych w Europie, dokonała przeglądu czynników budujących współczesną politykę przemysłową Unii Europejskiej. Scharakteryzowała też etapy tej ewolucji, które powiązała z poszukiwaniem rezerw wzrostu w starych regionach przemysłowych, stojących w obliczu zmieniających czynników rozwoju. Pewne czynniki można bowiem zaliczyć do bodźców, które aktywują nowe podejścia, mechanizmy i metody renowacji strukturalnej w regionach, z kolei inne czynniki tworzą bariery. Jednak monitorowanie polityki przemysłowej i jej dostosowywanie do zmian zachodzących w otoczeniu wpływają na jej obiektywną skuteczność. Jak podkreśla Autorka, dekarbonizacja i ramy sprawiedliwej transformacji dla społeczeństwa postemisyjnego to kluczowe trendy rozwoju przemysłowego (O. Snigova).

Kolejny artykuł ma charakter teoretyczny – podjęta została w nim dyskusja nad koncepcją i stanowiskami dotyczącymi współczesnych przemian przemysłu, które określa się mianem rewolucji przemysłowej 4.0. W literaturze przedmiotu pojęcie to stosuje się w odniesieniu do sytuacji, w której produkcja zostaje przeniesiona na poziom cyfrowy, co z kolei niejednokrotnie prowadzi do przeniesienia części aktywności gospodarczej do przestrzeni wirtualnej. Autorka zwraca uwagę na fakt, że przemysł 4.0 jest kojarzony ze sztuczną inteligencją (AI) i nowymi sposobami organizacji produkcji. Niezależnie

od tego, do którego aspektu rewolucji przemysłowej 4.0 się nawiązuje, konieczne jest odniesienie się do przemian o charakterze społecznym i kulturowym, gdyż coraz nowocześniejsza infrastruktura determinuje zjawisko alienacji ludzi. Rezultatem omawianej analizy są rekomendacje związane z przeciwdziałaniem nowej formie wyobcowania człowieka w gospodarce, czyli zalecenia prowadzące do inkluzji (M. Zdun).

O nowo obserwowanych przemianach w przemyśle i społeczeństwie traktuje także artykuł, którego celem jest określenie postrzegania sił napędowych determinujących proces zakładania startupu przez przedstawicieli pokolenia Z w Polsce. Przeprowadzone badania wskazują, że największy wpływ na chęć zakładania startupów przez młodych ludzi mają nowe technologie, fundusze inwestycyjne, wiedza, doświadczenie oraz kontakty z innymi osobami zakładającymi startupy i nimi zarządzającymi. Co interesujące, tylko w niewielkim stopniu motywują ich do tego rozwiązania instytucjonalne i czwarta rewolucja przemysłowa, co może wynikać z braku zrozumienia idei i zasad działania niektórych instytucji. Konieczne wydaje się więc wprowadzenie edukacji w tym zakresie, dzięki której dotychczas niedoceniane siły mogą stać się pomocne (A. Nigbor-Drożdż, W. Łukasiński).

W kolejnym artykule podjęto problematykę wpływu pandemii COVID-19 na kształcenie i zdobywanie umiejętności lotniczych w wybranych aeroklubach. W pracy starano się określić wpływ pandemii na praktyczną stronę nauki w zakresie nabywania i doskonalenia umiejętności lotniczych. Na tej podstawie stwierdzono, że w czasie pandemii zaznaczył się wzrost popytu na szkolenia w zakresie lotów szybowcowych (M. Hajduk-Stelmachowicz, K. Cecuła, P. Bełch, E. Szczygieł).

Autorzy odnoszą się też do problematyki przyjazdów turystów do ośrodków turystyki krajoznawczej na przykładzie Czerniowca w Ukrainie. Uwzględniając rosyjską agresję w 2014 r., pandemię COVID-19, a także wpisanie dawnej rezydencji metropoli-tów bukowińskich na listę UNESCO, badacze dokonali analizy dynamiki liczby turystów odwiedzających ten obiekt. Zidentyfikowali czynniki, które miały wpływ na turystów, i wyróżnili trzy okresy aktywności wycieczkowej w latach 2000–2021. Jak wynika z przeprowadzonych badań, okupacja Krymu przez Rosję miała wpływ na redystrybucję ruchu turystycznego w Ukrainie, szczególnie podczas świąt majowych. Także w latach 2019–2020 w wyniku globalnego spowolnienia działalności z powodu pandemii COVID-19 ruch turystyczny odznaczył się gwałtownym spadkiem, po którym nastąpił dynamiczny wzrost między 2020 a 2021 r. (O. Korol, H. Krul, O. Zaiachuk, M. Kostash).

Przedstawione prace w sposób interesujący odnoszą się do występujących w ostatnich latach zjawisk w gospodarce światowej, które zaburzyły funkcjonowanie przemysłu i usług. Zachęcamy Czytelników do prezentowania wyników swoich badań w naszym czasopiśmie.

Wioletta Kilar, Karolina Smętkiewicz